

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 21

92. ÅRGANG
15. NOVEMBER

1980

SYNODE 80

Biskopene uttaler seg

Erkebiskop Tomás Kard. O'Fiaich, Armagh (Irland) . . . .

Mange ektemenn viker tilbake for å vise hengivenhet i ekteskapet, og ser på ømhet og følelser som umandig. Dessuten er de ikke klar over mannens og kvinnens forskjellige seksualitet. De skjønner ikke at den hengivenhet og ømhet de la for dagen under forlovelsestiden også bør ha en plass i ekteskapet, der jo kjærligheten skulle bli dypere og modnere . . . .

Biskop Claudio Hummes, Santo André (Brasil) . . . .

Hvordan kan de fattige familier evangeliseres? De fattige utgjør den største delen av folket, og har egne og grunnleggende problemer . . . . De fattiges familier trenger til en forkynnelse som betyr frihet i en pedagogisk prosess, slik at familiene selv oppdager og arbeider for å virkeliggjøre sin egen frigjøring i lys av Evangeliet, slik som i de kirkelige basismenigheter.

Malabar-katolsk meteropolitt Joseph Kard. Parecattil, Ernakulam (India)

.. alkoholismen er utbredt også i de fattige land .. og representerer en pest for familiene. Den skader helsen. Den åpner for kriminalitet. Den forårsaker dødsulykker, f. eks. i trafikken. Den ødelegger familien, ved å forkorte farens levetid. Den skaper enker og etterlatte. Alkohol og fattigdom går hånd i hånd. Den avler umoral og seksuelle utskielser . . . .
Vi må støtte avholdsbeveglene, slik vi gjør i Kerala.

Biskop Julius Gébris, administrator av Trnava (Tsjekkoslovakia) . . . .

P. g. a. de offentlige bestemmelser er ektefolkens stilling i forhold til kirken tvetydig. Mangelen av kristelig skolering og innsikt er smertelig merkbar. — Synoden må sette opp et charta over familiens rettigheter.

Biskop Patrick Iteka, Mahenga (Tanzania) . . . .

.. tradisjonell afrikansk oppfatning var at mange barn er en velsignelse fra Gud. Folket tok på seg ansvaret for de mange barn, men de sosio-politiske forhold gjør det nå til en tung byrde. Vil de forbedre familiens levestandard, må de planlegge. Familiplanlegging vil si tradisjonelle, naturlige metoder, som imidlertid ikke alltid er egnede; eller kunstige metoder, som kirken ikke aksepterer. Synoden må hjelpe familiene ut av denne forvirring; og hjelpe dem til et ansvarlig foreldreskap.

Synode 80

Dette sa biskopene blant annet:

Erkebiskop Joseph Mercieca (Malta):

.. Det er galt ut fra de praktiske problemer å begynne å tvile på de guddommelige naturlige lover som kirken ikke kan dispensere fra. Det er galt når man av hensyn til de pastorale behov skyver troens lov til side og gir råd *contra mentem Ecclesiae*.

De gjengifte skilte trenger vår sympati og kjærlighet. Vi anbefaler dem å be, og understreker at selv om de nektes sakramentene, er de ikke nektet Guds kjærlighet.

Biskop José Mario Ruiz Navas, Latacunga (Ecuador):

.. Den kristne kjærlighet må være det kriteriet som skal bedømme og led-sage familielivet, og at et viktigere kriterium enn kirkelovene. Dette fører til visse konklusjoner når det gjelder sakramentene og «synderne», som spesielt trenger nådegavene.

Biskop Dennis Harold de Jong, Ndola (Zambia):

Mange av familiens problemer er resultatet av global urettferdighet. Utviklingslandene utbyttes av de urettferdige handelsstrukturer og ved den «utviklingshjelp» med spesielle betingelser vedheftet, og også av en lokal elite.

(Resultater:) Arbeiderne har dårlige og overfylte boliger. Fødselsraten er høy p. g. a. elendigheten, likeså barnedødeligheten. Den lange adskillelse mellom arbeideren og resten av familien skader familielivet. Synoden må arbeide for en ny økonomisk verdensorden, basert på rettferdighet og fred. Det er en grunnleggende betingelse for at familiene kan leve i samsvar med Guds vilje.

Erkebiskop Victor Kard. Razafimahatrata, Tananarive (Madagaskar):

I Madagaskar har ekteskapet tre kulturelt betingede hovedtrekk: For å sikre etterkommere; som en allianse mellom to familier; som en styrking av stammefellesskapet. I «*Evangelii nuntiandi*» og «*Catechesi tradendae*» oppmuntrer den Hellige Stol oss til å inkulturere troen inn i folkets sosio-kulturelle kontekst. De malagassiske biskoper foreslår derfor at neste — eller en senere — synode har temaet «*Inkulturasjon*».

Erkebiskop Alexander Kard. Renard, Lyon (Frankrike):

.. Er parene til bare for den seksuelle tilfredsstillelse? Er et barn et kjærlighetens uhell? Gud grunnla familien: «Vær fruktbare!» Er ikke skillet mellom kjærlighet og liv en asosial egoisme? Er kjærlighetens essens erotikk, eller den gjensidige hengivenhet og å skjenke liv?

Erkebiskop Henri Legaré, Grouard-McLennan (Canada):

.. Den dramatiske økning av skilsmisser tvinger oss til å vurdere betingelsene for et gyldig ekteskap på nytt, i lys av moderne psykologi, spesielt betingelsene for at en handling virkelig utføres i frihet . . . Vi må også ta opp det før-ekteskapelige samliv, hvor også spørsmålet om frihet kommer sterkt inn . . . Siden ekteskapets sakrament er en bekreftelse av troen, hvordan skal vi se på ekteskap som inngås mellom ikke-troende døpte?

Erkebiskop Oskar Saier, Freiburg (Vest-Tyskland):

Synoden må passe på at de dokumenter den utgir har et forståelig språk. Den må spesielt forsøke å påvirke folkekmeningen, slik at man blir mer positive til det å få mange barn.

Vi må også behandle spørsmål som ansvarlig foreldreskap, seksuell utdannelse, gjengifte skiltes adgang til sakramentene, blandede ekteskap og emigrantarbeidernes familier.

Bysantisk-katolsk erkebiskop Stephan Kocisko, Pittsburgh (USA):

På et vis er en liten menighet som en stor familie som støtter de enkelte par; unge som gamle, med kjærlighet og omsorg. Fordi de bysantinske menigheter er små i USA, er det lettere for våre biskoper å gi prester og familier bedre hjelp og oppmerksomhet.

Hjelpebiskop Mariano Gaviola, Filippinene:

Vi må ikke utelate å behandle emner som: Mennesker av samme kjønn som lever sammen, seksuelle forandringer, unnfangelse utenfor livmoren (såkalte prøverørsbarn).

Hjelpebiskop Georg Wainhold, Meissen (DDR):

Kirken i DDR er i diaspora. Familiene er truet av den marxistisk-materialistiske doktrine, og en utbredt praktisk materialisme. Derfor er de kristne verdier i ekteskapene ofte langt på vei gått tapt. De mange ekteskap over konfesjonsgrensene skaper problemer, når det kommer til skilsmisse og gjengifte. . .

Erkebiskop Francis A. Arinze, Onitsha (Nigeria):

Polygami er et avtagende fenomen, men er fremdeles et problem. Vi må motarbeide og forkaste det

Imidlertid er det ikke humant å kreve at de polygame forbindelser umiddelbart oppløses: Hva med mange kvinner som mister sitt eksistensgrunnlag? Samtidig må det ikke herske tvil om kirkens lære.

Verdensbispesynoden i Roma er avsluttet. Det var med stor forventning verdens katolikker vente deres oppmerksomhet mot Den hellige stad, idet man var klar over at de problemer som synoden hadde tatt opp til drøfting ville få betydning for millioner av mennesker i lang tid fremover.

Familien og dermed mennesket står sentralt i all kristen bevissthet, og det er derfor den katolske kirkes fornemste plikt å verne om disse grunnpillarer. At den kristne familie har en oppgave i den moderne verden, synes derfor tydelig, men at oppfattelsen av familien og utøvelsen av dens ansvar kunne være forskjellig, som det har blitt gitt uttrykk for ved synoden, synes å være litt av et sjokk for mange katolikker som er vant med at kirken opptrer som en enhetlig faktor.

Her følger i hvert fall et utplukk av hva noen av synodefedrene hadde på hjertet.

Erkebiskop Gabriel Zubeir Wako, Khartoum (Sudan):

I noen bispedømmer registreres det bare ett bryllup pr. år. Forsøk på å få godkjent ekteskap som er kjent ugyldige p.g.a. manglende «forma canonica» fører ikke frem i de fleste tilfeller. Kirkens eget ekteskapsritual er en av grunnene til denne situasjonen. . . Bryllupsseremonien er prestesentrert, selv om det er de to som inngår sakramentet. De store avstander og den akutte prestemangel gjør at kirkebryllup rett og slett er umulig for de fleste troende i Sudan. Vi må revidere ekteskapsritualet. . . Storfamiliens og lokalsamfunnets rolle må gis større vekt. . . Kirken må bygge på de kulturelle uttrykksformer for klarere å få frem ekteskapets sakramentale natur. . .

Kuriebispe Pericle Kard. Felici, President for kommisjonen for revisjon av kirkeretten:

De syke og de psykisk eller fysisk utviklingshemmede kan ha en viktig helligende virkning innen familiene, som dessverre altfor ofte har en tendens til å ekskludere dem fra familiekretsen, og dermed vraker denne kostbare gave. En syk, handicapet eller en gammel kan rett nok forstyrre og koste endel arbeid og innskrenke andres frihet, men er også en kostelig gave for sine medmennesker med sin bønn, sin smerte sammen med det guddommelige korsoffer, og med sitt eksempel i tålmodighet. De kan bli livgivende elementer i familiene, spesielt hvis de vier seg til dette apostolat. . .

Biskop Justo Oscar Laguna, Moron (Argentina):

. . . At ekteskap går istykker, har foranlediget at mange forsøker å avsvikke kirkens lære. . .

Kirken må nøye betrakte den aktuelle situasjon til enhver tid, men må ikke forfalske sannheten med overilte tilpasningsforsøk. Ekteskapets uopploselighet må stå fast slik det 2. Vatikankonsil og Humanae Vitae fastslo.

Erkebiskop Anthony Padiyara, Changanacherry (India):

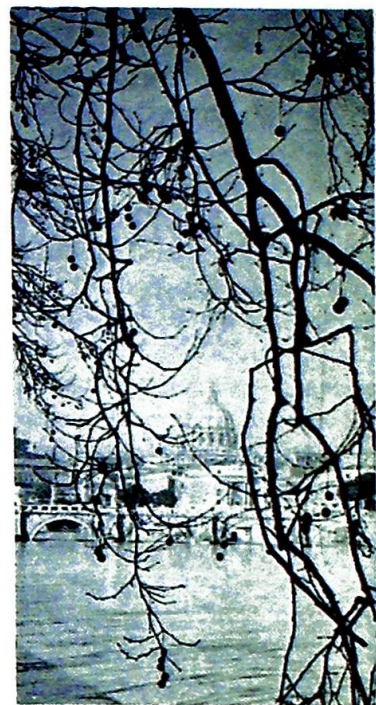
. . . Det avhenger av familien om kirken vil overleve i et land. Vi har Guds løfte om at kirken aldri vil gå under, men dette løfte gjelder som et hele; ikke kirken i alle sine deler. . .

Kirkens fremtid avhenger ikke så meget av ytre omstendigheter som lovgivning, om kirker eller klostre blir ødelagt, eller kirkens hierarki; men hovedsakelig av de kvinner og menn som skjenker hverandre ekteskapets sakrament og gjør sine familier til små kirker.

Biskop Juan Antonio Flores Santana, La Vega (Dominikanske Republikk):

. . . Vi må avvise det press som utviklede land legger på de fattige land, når de gir sin utviklingshjelp på betingelse av at man begynner med kunstig fødselskontroll. . .

Vi må avvise machismo, den arroganse som mange menn legger for dagen overfor sine koner, og utroskapsens synd som både kone og mann begår, som alvorlig sårer familien i dens hjerte. . .

Erkebiskop Joseph L. Bernadin, Cincinnati (USA):

Det er nødvendig med en mer positiv teologi om seksualiteten, for å hjelpe folk til bedre å forstå kirkens lære.

Noen punkter: Seksualitet er en gave fra Gud som adler mennesket, når brukt etter Guds vilje; seksualiteten er en bindende kraft med viktige sosiale dimensjoner; bare i ekteskapet kan seksualitetens fysiske uttrykk tjene livet og kjærligheten generøst og ærlig; seksualiteten er med på å vise hva det vil si å være skapt i Guds bilde. Etterhvert som en mer positiv holdning til seksualitet slår igjennom, vil det bli lettere å uttrykke forståelig kirkens syn på sex før ekteskapet, homoseksualitet og barnebegrensning. . .

Erkebiskop Juan Kard. Landazuri, Rickatts, Lima (Peru):

Familien blir idag belastet av uverdige boforhold og fattigdom, masseemigrasjon med en uunngåelig anonymitet som følge, kunstig barnebegrensning, statlige lover som letter adgangen til abort og hyppige tilfeller av «ufullstendige familier» og ugifte mødre. Sekulariserinegn gjør det vanskelig for kirken å gjøre noe effektivt for å bedre situasjonen.

REDAKSJONELT:

Kjønnsliv eller sakramente

Ja, så enkelt er det altså! — Synoden har sluttet og det har kommet et slags resultat. Tror man da, etter det man må høre her og der, syrlig akkompagnert av små overbærende smil. Jo, så sandelig, enda en gang har det kommet røre i den skandinaviske andedam, for nå har den katolske kirke funnet ut at fraskilte katolikker kan gifte seg igjen og motta sakramentene, hvis man bare avholder seg fra normal kjønnslig omgang med ektefellen. — Slikt tøv. Atter og atter får man konstatere at det betaler seg å sitere og anføre i utdrag og så glemme hele resten! For når alt kommer til alt, var vel dette ikke et resultat av synodefedrenes samtaler om den kristne families oppgaver i den moderne verden.

Rent praktisk må man kanskje vente en drøy stund før man har besinnet seg på allverdens problemer. slik som de for alvor kom frem ved drøftelsene i Roma. Så hva paven til sist beslutter seg til å meddele i en rundskrivelse om den kristne families oppgave i verden i dag, skal nok vise seg å være noe helt annet enn det man går og skumler om i våre små provinsielle kroker.

Synodens problemkompleks har sikkert vært et sjokk for adskillige av dem som har fulgt forhandlingene på nært hold. Det ser ut til at man for første gang i kirkehistorien virkelig ha lukket opp munnen og sunget ut.

Biskoper såvel som legfolk har oppdaget at ved dette internasjonale bispemøte har det kommet adskillig frem som forteller noe om mennesker i dag. Om mennesker i nød, og ikke minst om den kristne kirkes vanskeligheter med å kunne møte mennesket på den plass hvor det i øyeblikket befinner seg, og i den situasjon hvor det er i sin daglige gjerning.

Det har kommet meget frem ved Synode 80 som har lært den katolske kirke, men også den verden hvor den er satt, at mennesker både i den gamle verden og i den avdeling av vårt menneskelige samfunn som vi ynder å kalle den tredje verden, ikke bare lar seg avspise med teoretiske antagelser og påbud. Man har oppdaget at begreper lar seg definere helt forskjellig, og synspunktene kan være mange. Man må derfor håpe at paven som et resultat av Synode 80, når tiden er moden, har både mot og innsikt til å kunne definere synodens resultat på en måte som gir en gjenklang av den sannhet, åpenhet og menneskelig forståelse som mennesker av god vilje over alt i verden håper og tror på.

Svend Aage Rasmussen

Biskop Bierre Dubois, apost. vikar i Istanbul (Tyrkia):

Store problemer oppstår ved ekteskap mellom katolikk og udøpt, eller ortodoks eller protestant. De sistnevnte kirker tillater skilsmisse. Kan en døpt protestant eller ortodoks som ikke holder ekteskapets absolutte uopløselighet, inngå et sakramentalt gyldig ekteskap i vår forstand?

Biskop Agnellus Andrew, visepresident for kurieorganet for kommunikasjonsmidlene:

Spesielt radio og TV bringer med seg farer for familielivet. . . men også muligheter: I mitt hjemland (Storbritannia) så 30 millioner mennesker Zefirellis 3 timers lange film «Jesus fra Nasaret», og hver søndag er publikum for religiøse radio- og TV-programmer det firedobbelte av kirkebesøket. Med gode og utvalgte programmer, f. eks. med musikk og drama, med påfølgende samtale, kan familiens enhet styrkes.

Biskop Gilbert Duchéne, Saint-Claude, (Frankrike):

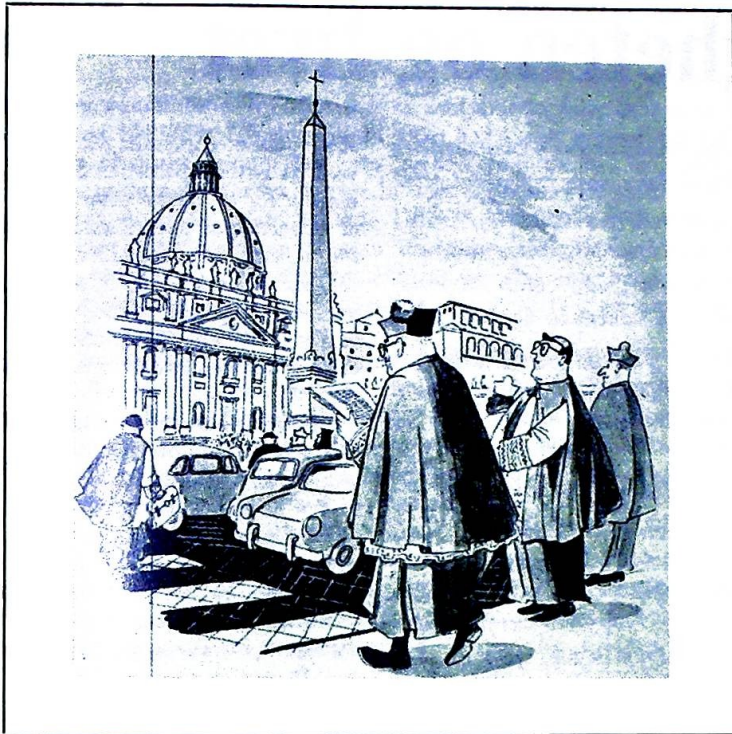
. . Den internasjonale teologikommission har slått fast at «ekteskap som inngås mellom ikke-troende skaper nye spørsmål som man ennå ikke har funnet tilfredsstillende svar på». Er det ikke på tide at vi biskoper og teologene begynner å lete etter slike svar?

Biskop Patrick D'Souza, Uaranasi (India):

I mitt bispedømme er vi 150.000 katolikker blant 20 millioner andre, derfor kan ikke bestemmelsene ved ekteskap mellom religionene være de samme som i de kristne land.

Hinduismen har utviklet en meget kompleks og tilfredsstillende ekteskaps-«teologi». Hvordan kan vi avvise slike ekteskap, i de tilfelle det ikke er noe som strider mot den kristne tanke? Det er vanskelig for oss å begrunne de avgjørelser som gjeldende kirkerett tvinger oss til.

Biskop Antal Jatab, Alba Iulia (Romania):

Som eneste residerende biskop i Romania, vil jeg fortelle synoden om forholdene hos oss . . . Den sivile lovgivning ligger nær opp til naturloven når det gjelder skilsmisse, som er ytterst vanskelig å oppnå, og abort, som blir hardt straffet. Innenfor de snevre grenser kirken kan handle, gjør kirken sitt ytterste for å forkynne for barna og deres foreldre . . .

Erkebiskop Joseph Kard. Cordeiro, Karachi (Pakistan):

Jeg kommer fra et islamsk land hvor en sterk muslimsk vekkelse foregår, og hvor biskopene går inn for kristne basismenigheter, som vil bety mye for kirkens fremtid . . . Ved å gi kvinnen tilbake hennes sanne verdighet, vil familiene bli mye bedre istand til å vitne om kjærligheten.

Tidl. Erkebiskop Stanislaus Loguang, Taipei (Taiwan):

. . . Kineserne ser på ekteskapet som en elv av menneskelig liv som symboliserer alt livs opphav, som en forening av himmel og jord . . .

Erkebiskop Alojzij Sustar, Ljubljana (Jugoslavia):

Problemene hos oss er omtrent de samme som i resten av verden. Jeg vil fremheve fire: Den minkende forståelse for ekteskapet, også blant kristne; de tiltagende skilsmisser og separasjoner; abort; og ekteskap mellom døpte som ikke tror.

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst

Med tre forretninger i sentrum.

Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

Syro-malankarisk erkebiskop Benedikt Var Gregory Tangalathii, Trivandrum (India):

Idag ser vesten mot øst for å finne fred og spirituell erfaring.

Den syro-malakarske kirke har et godt familieliv, som næres av intens deltagelse i liturgien. Familiemedlemmene ber daglig sammen. Skilsmisser er så godt som ukjente. Alle troende i verden skulle finne åndelig næring i liturgien. Fornyelsen av familien krever både kjærlighet og fasthet, ellers blir vi et anstøt også for ikke-kristne, spesielt i øst.

Biskop Michael Kpakula Francis, apost. vikar i Monrovia (Liberia):

. . . Polygami er fremdeles et problem. Hva gjør vi når polygame kommer og vil bli døpt?

Peter Vincent de Couasnogle, leder for dominikanerne:

For mange kristne par tror de er fordømt av kirken fordi det er vanskelig for dem å følge dens lære om seksualitet. Gud er kjærlighet, det er det fundamentale i evangeliet. . . Det er ut fra vår kjærlighet vi vil bli dømt. .

Erkebiskop Terence J. Cooke, New York (USA):

Hvert år ødelegges tusener av menneskelige liv ved abort.

Dette har enorme virkninger på forholdet mellom mann og kvinne, på ekteskapet og på familien; ja, på samfunnet som sådan. Foran denne krise er det kirkens plikt hele tiden å aksjonere for alle menneskers rett til livet, både før og etter fødselen. . .

Ærkebiskop Peter Poréku Dery, Tamale (Ghana):

. . . Vi anbefaler ydmykt at man søker å inkludere flere gifte menn og kvinner som har levd heroisk etter det kristne ekteskaps idealer i kirkens offisielle liste over helgener, så andre familiefolk får eksempler å etterfølge.

Kjærligheten og livet

Man kan ikke avslutte en så betydningsfull begivenhet som en bispesynode i moderne tid uten å fortelle verden, hvis problemer man som representanter for den kristne kirke har påtatt seg å diskutere, hva man stort sett er blitt enige om. Muligens kommer det senere en pavelig rundskrivelse som vil behandle temaet den kristne families oppgave i verden i dag. Men all kommunikasjon går fort nå om dagen, så man skylder en ventende verden regnskap for, hva det er, man har snakket om. Dette kommunike har akkurat kommet inn døren, hvorfor det i all hast bringes i utdrag. St. Olav vil derfor i et følgende nummer bringe Synodebudskapet i sin helhet.

Etter en innledning hvor synodefedrene gir uttrykk for vanskeligheten med å gi et felles uttrykk for de komplekse spørsmål vedrørende det moderne familieliv overalt i verden, går man over til å peke på den virkelige situasjon den kristne familie befinner seg i. Man sporer både glede og trøst, det må medgis, men i høy grad også den dypeste smerte, hvis man skal se familielivet i lys av skriften og den kristne tradisjon.

Man gir uttrykk for at man i de dager man var samlet, har oppdaget de store forskjeller av kulturell og menneskelig art, som angir de betingelser der de kristne familier forsøker å leve et kristent familieliv.

Man er blitt helt klar over de overmåte store vansker som de økonomiske forskyvninger i en så rik verden skaper for den kristne familie, og man er ikke redde for å si, at visse økonomiske og politiske systemer er medvirkende årsaker til menneskelig elendighet, og dermed til forringelse av det kristne livsmønster.

På samme måte som man er klar over materiell nød som en direkte hindring for den kristne familie, er man også klar over at den materielle velstand uten innhold som den forekommer i Vesteuropa og U.S.A, hvor den stadig roterende konsumsyklus anses for den vesentligste funksjon i dag-

liglivet, er en enda større fare for utfoldelsen av det kristne familieliv.

Her er man også klar over at faktorer som multinasjonale virksomheter og særlige regjeringsrepresentanter i høy grad er belastet, og direkte øver trykk på familiemønsteret.

Mellom linjene antydes det at konsummønsteret fører mange kristne til direkte å ta avstand fra den kristne tradisjon og -livsmønster. Det understreker også den gamle sannhet, at der hvor det å besinne seg på de evige verdier forsvinner, forsvinner også den menneskelige families etiske bevissthet, hvilket skulle ligge klart i dagen.

Videre kommer man så inn på mere teologiske aspekter, idet man peker på den menneskelige families plass i Guds frelsesplan og det moderne menneskes svar på denne. Man forklarer familien som en slags «basiskirke» helt i overensstemmelse med bibelsk tradisjon, hvorfra ikke minst katekesen utspringer som en meget vesentlig funksjon.

Videre peker man på at disse basismenigheter ikke kan bestå isolert, men som en kristen plikt de skal påta seg videre relasjoner til andre kristne familier både med hensyn til åndelig og materiell omsorg. I den forbindelse er det kanskje på sin plass å bemerke, at nettopp dette punkt helt fra den kristne kirkes begynnelse i Jerusalem, var en forutsetning for den videre utbredelse og funksjon ifølge Det nye testaments vitnesbyrd.

Nå består den katolske kirke i moderne tid ikke av «basismenigheter», men er i historiens løp blitt en institusjon. Denne institusjon har i stor grad et ansvar, og i særlig grad som kristen institusjon ansvar for de kristne familier som føler seg knyttet til den. Her er det den stedlige menighet som i særlig grad kommer inn i bildet med presten som koordinerer hele dette arbeidet. Den pastorale omsorg gjelder den enkelte, både

som familie og person. Man legger uhyre vekt på ekteskapsforberedelsen og en videreføring av denne etter de behov som de angjeldende ektefolk nå engang måtte ha.. F. eks. barnas undervisning, bistand for barnløse ekteskaper, bistand til forsørgere som står alene, og i det hele tatt alle de vanskeligheter som mennesker i den moderne verden kommer ut for.

Et særlig avsnitt handler om menneskers forskjellighet. Det er ikke lenger slik at kvinnen skal med vold og makt være betingelsesløs underdanig, men hennes plass som ektefelle og menneske er helt på like fot med mannens.

Her kommer læren om karismene inn, idet man peker på de enkelte ektefellers forskjellige kall og funksjon i ekteskapet. Dog mener man, at forskjellen ikke bare skal rendyrkes for forskjellens egen skyld, men skal brukes i harmonisk samklang for at ekteskapet kan lykkes.

Til slutt erkjenner synodefedrene deres egen svakhet, idet man her er klar over de umåtelige vansker som det kristne ekteskap og den kristne familie er utsatt for i den moderne verden, likegyldig hvor gode og edle intensjonene synes å være. Imidlertid oppfordrer synodefedrene kraftig allverdens kristne familier til å forstå, at den beste vei til å oppleve lykken i et ekteskap er å leve i kjærlighet, ikke alene som ektefolk, men som mennesker i et større fellesskap. Her er det fedrene mener at den beste måte å gjøre dette klart på er å vise til den kristne tradisjon og de normer som den katolske kirke har angitt. De er ikke blitt skapt for å pålegge katolikker eller andre kristne noe besværlig trykk eller forulempe dem på annet vis, men for å vise mennesker av idag som til alle tider, at den kjærlighet som Gud har til mennesker er av positiv verdi, selvom man kanskje ikke umiddelbart kan se det.

Derfor dreier det seg om i det daglige å forsøke å leve i overensstemmelse med Skriftens ord som gang på gang innskjerper de troende å leve deres liv i kjærlighet.

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

Likkledet i Torino

..Noen av resultatene fra den meget omfattende vitenskapelige undersøkelsen av likkledet i Torino høsten 1978 har i den senere tid lekket ut.

Det var vitenskapsmenn fra hele verden som da fikk anledning til å foreta nye undersøkelser av det klede som oppbevares i Torino-katedralen som hevdes å være kristi likklede. Likkledet viser en korsfestet jøde med samme slags sår som Kristus ble tilført, ifølge evangeliet. Det er fastlått at kledet ikke er en middelalderk forfalskning, og det er utallige indisier for dets ekthet. Bl. a. pollenkorn fra Palestina og anatomiske og medisinske riktige detaljer.

De undersøkelser som ble foretatt i 1978 skulle egentlig bearbeides, og så skulle en rapport utgis når alt materialet var gått igjennom. Men noen amerikanske vitenskapsmenn har ikke kunnet holde tett. Et av de nye indisiene er avtrykkene av to mynter som var lagt over likets øyelokk. Det ene avtrykket er så tydelig at man kan anta det var en mynt som var i omløp på tiden før Jesus død, og i Midtøsten.

En av de få prøver som ikke fikk utføres, var den såkalte carbon-14-test, som ville kunne fastslå kledets alder med en feilmargen på ca. 50 år. Kirken har alltid nektet at stykkets klede skulle fjernes og ødelegges, noe som ville vært nødvendig ved denne testen. Men vitenskapsmenn i hele verden forsøker nå å legge press på Torinos erkebiskop, kardinal Ballestrero, for å få undersøke en cm² av kledet. Dersom kledet er ekte, er det kirkens fremste relikvie, og det er på den bakgrunn at ingen får fjerne den minste lille bit av det.

Fra kirkelig hold blir det samtidig fremhevet at undersøkelsene av vevstypen godtgjør at kledet var av den type som de rike i det østre Middelhavsområde brukte på Jesu tid.

I forsøkene på å få utlevert deler av kledet til carbon-14-test har en amerikansk vitenskapsmann gått til det skritt å hevde at kledet er en offentlig forfalskning. Han påpeker at merkene på kledet hverken er malt på, eller merker etter blod eller svette. Hvordan merkene er kommet på kledet, er et uløst problem. Dr. McCrone påpeker imidlertid at større mengder av jernoksyd befinner seg på kledet, og antyder samtidig at kledet er en forfalskning. Hvordan man i middelalderen, — eller for den saks skyld senere — skulle ha klart å utføre en så dyktig forfalskning med det resultat at jernoksyd ble igjen som sporstoff, kan han imidlertid ikke gi svar på. McCrones forfalskningsteori avvises av andre vitenskapsmenn som et fiffig forsøk på å få kirken til å la vitenskapen utføre carbon-14-testen.

På kirkelig hold tar man det imidlertid med ro. De amerikanske vitenskapsmenn får tro hva de vil; likkledet er i alle tilfelle ikke noe trosbevis, later det til at holdningen er. Det påpekes dessuten at det nå foreligger så mange gode indisier på likkledets ekthet at det nå må være opp til skeptikerne å levere vitenskapelig troverdige indisier på det motsatte.

BISKOPER ANKLAGER BRASILS REGJERING FOR TVANGS-STERILISERING

I tiden 1973 til 1979 er 2,7 mill. kvinner — ofte uten selv å vite det — blitt sterilisert av leger fra det brasilianske selskap for familievelferd BENTAM, har den brasilianske bispekonferanse nylig bekjentgjort i Brasilia.

Biskopene beskylder det private sel-

skapet for systematiske steriliseringer av kvinner av fattig bakgrunn i statene Rio Grande do Norte, Paraiba, Alagos, Piaui og Parana. Samtidig beskylder de president Joao Figueriredo for å stilltende godta disse steriliseringer, av hensyn til den hjelp landet mottar fra utenlandske organisasjoner, som stiller som betingelse for sin hjelp at slike tiltak settes i verk.

OPPRETTELSEN AV BISPEKONFERANSE I VIETNAM ET PROPAGANDAKNEP?

I sommer ble en katolsk bispekonferanse for hele Vietnam konstituert, og for første gang siden 1952 kunne Vietnams katolske biskoper treffes i Hanoi.

Overraskende for offentligheten var også at tretten vietnamesiske biskoper, med Hanois erkebiskop, kardinal Trinh-van-Can og Hués erkebiskop Nguyen Kim Dien, fikk besøke Vatikanet i sommer. Kardinal Trinh-van-Can benyttet samtidig anledningen til å besøke Vietnam. I september fikk en ny gruppe biskoper også anledning til å besøke Rom.

Utad kan dette tyde på at forholdet mellom kirke og stat nå er normalisert. Men ser en på den undertrykkelse som fortsetter innad, må konklusjonen bli en annen. Innrømmelsene overfor biskopene er sannsynligvis ment som pynt i regimets utstillingsvindu mot utlandet.

Et stort antall katolske klostre og andre kirkelige institusjoner har vært stengt i lengere tid. I den senere tid er flere klostre blitt stengt av myndighetene, til tross for at ordensmedlemmene hadde tilpasset seg de statlige krav og fullt ut kunne tjene til livets opphold ved egen arbeidsinnsats, f. eks. i jordbruket eller som håndverkere.

Vietnams katolikker fylles også av bekymring p.g.a. myndighetenes begrensninger på prestesetudiet. Det er få som får begynne studiet, og studentene kan ofte bli innkalt til hard militærtjeneste.

Av de uteksaminerte er det heller ikke alle som får lov til å motta prestevielsen.

I Hochiminhville (Saigon) har det bare vært fire prestevielser i løpet av de siste tre år. Bare i juni 1975 var det 20 som ble presteviet. I 1975 var det 1150 studenter i prestestudiet, og man vet at interessen for religiøse kall og for den katolske kirke tiltok rett etter den kommunistiske maktovertagelse.

I erkebispedømmet Hué ble presteseminaret stengt allerede i 1976. Et småseminar ble holdt åpent, og etterhvert ble presteutdannelsen overført dit. Men siste jul måtte også det stenges — dette var nemlig «en rest av det amerikanske marionettregime».

De 53 prestestuderende måtte forlate seminaret, og det ble satt ut rykter om at de i virkeligheten var spioner innsmuglet fra Thailand. Studentene fikk påført i sine identifikasjonspapirer at de hadde avsluttet sine studier, og sendt hjem til sine foreldre. Men personer som har avsluttet sine studier, men ennå ikke var i det arbeid de var utdannet til, har ikke rett til matkuponger. Det er idag matvaremangel i Vietnam, og student-

FORSIKRINGS-**VESTA** AKTIESELSKAPET
LIVSFORSIKRINGSSELSKAPET
HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

ene blir således tvunget til et liv på grensen av det tillatte. Kommunistenes hensikt er åpenbart å få studentene til å forlate landet. De fleste av dem forsøker imidlertid å fullføre sin utdannelse på annet vis.

Idag befinner det seg over 300 katolske prester i fangeleirer i Nord-Vietnam. Tallet er muligens nærmere 400. Et stort antall prester og prestestuderende har måttet flykte.

Nesten 10 % av Vietnams befolkning er katolikker. I nord er andelen mindre, mens enkelte distrikter i sør har omkring en tredjedel katolikker. Andre kristne samfunn er også representert, særlig i sør.

Kristne radiostasjoner intensiverer nå sine senedinger på vietnamesisk. Radio Veritas på Filippinene samarbeider med Vatikanradioen om utvidede sendinger, og Vatikanradioen setter igang egne sendinger om noen måneder.

KJÆRLIGHETENS BOKRULL TIL ISRAEL

Kampen mot Israel øker i omfang og styrke for hver dag som går, og gamle venner svikter. Samtidig er det flere og flere mennesker som blir seg bevisst at de ønsker å gi uttrykk for sin støtte til Israel og det jødiske folk.

En enkel måte å gjøre dette på, er å slutte seg til den internasjonale aksjonen for å samle underskrifter på en såkalt «Love Scroll» — Kjærlighetens Bokrull — som deretter blir overlevert til Israels myndigheter.

Initiativet til denne aksjonen ble for noen år siden tatt av en amerikansk jødinne ved navn Esther Dorflinger. Hun tror på Jesus fra Nasaret som sin Messias, og opplever at dette også gir henne fornyet kjærlighet til hennes folk og fedreland. På Israels 30-årsdag for to år siden overrakte hun den første bokrullen med flere hundre tusen underskrifter fra over 30 forskjellige land, og aksjonen går stadig videre.

De av leserne som vil være med på dette, kan ta et vanlig stort skrivark og sette navn og adresse under overskriften **WE LOVE YOU, ISRAEL** (Vi er glade i deg Israel). Der med lover man også at man vil be

trofast for Israels folk og land. Arkene sendes så til *Jenny N. Müller, Boks 60, 3371 Vikersund*, som vil bringe dem videre til Jerusalem. Få med så mange underskrifter som mulig, og la idéen gå videre til andre aviser og blader, f. eks. menighetsblader.

I en tid hvor de sterkeste krefter, både militært, økonomisk og propagandamessig, settes inn i kampen mot Israel, kan en slik aksjon synes barnlig og enkel. Likevel tror vi at den vil ha den største betydning både for Israel og for Norge.

Historien har mange ganger vist sannheten i Guds ord til jødernes stamfar, Abraham: Jeg vil velsigne dem som velsigner deg, og den som forbanner deg, vil jeg forbanne.» Nå er tiden, mer enn noengang før, til å gjøre det som profeten Esaias sier: «Trøst, trøst, mitt folk — — — Tal vennlig til Jerusalem — ».

Oddrun Haabesland Hauge

CARITAS ITALIA MOT VÅPENSALG

Presidenten for det italienske Caritas, erkebiskop Motolese av Taranto, har nylig kritisert at den italienske stat selger våpen til utviklingsland, mens de kristne kirker på alle mulige måter anstrenger seg for å hjelpe de nødlidende i de samme land.

Visepresidenten, Msgr. Nervo, tilføyde at kirkenes hjelpearbeid bare var uttrykk for den kristne solidaritet, og at de endelige løsninger på problemene måtte finnes på regjerings- og politikerplan. Og våpenhandel bidrar neppe til å lindre nøden i den tredje verden.

PAVE JOHANNES PAUL PÅ FILM

Paven står ofte og helt uten det gjør noe inntrykk på ham foran all verdens filmkameraer. Han har heller ikke noe forhold til den rent tekniske side av filmopptagelsene. Han er aldri «papa incognito», og han gir derfor gjerne filmregissorene den platform som passer ham. Det er tatt opp to filmer som vises i Hamburg i tiden før pavens Tysklandsbesøk — «Pilegrimmen» med engelsk tekst og «Missa Cracoviensis» i tysk versjon, begge er laget av polske filmfolk. De har ca. 50 minutters spilletid og er i farver.

KNA

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

SOVIETISK TIDSSKRIFT MOT VATIKANET

Det sovjetiske tidsskrift *Nauka i Religia* (Vitenskap og religion) har gått kraftig til angrep mot Vatikanet i sitt juni/juli-nummer.

Under tittelen «Emigrerte lituiske klerikere, deres Vatikan og øvrige hjelpere» forklarer Dr. I. Anichas at Vatikanet har endret sine metoder for å øve innflytelse i Østeuropa, Etterat det ble klart at forkynnelsen ikke ga de ønskede resultater, begynner Vatikanet å blande seg inn i de østeuropeiske staters indre anliggender, ifølge Anichas.

Til det får Vatikanet hjelp fra borgerlige nasjonalister og klerikere som har forlatt sine hjemland. Forfatteren oppfordret tilslutt Sovjetunionen til å avsløre de utfordrende løgnaktige rykter om den katolske kirkes situasjon i Litauen.

«GRÅTENDE MADONNA» I SICILIA AVSLØRT

Pilgrimsstrømmen til «den gråtende madonna av Lomello» på Sicilia fikk en plutselig slutt p.g.a. en nysgjerrig gutt.

Han oppdaget at konen i huset der bildet av den gråtende madonna blir oppbevart fylte etter vann bak bildet hver kveld etter besøkstidens slutt.

Det var i slutten av august at Luisa Baldino fortalte om sitt madonnabilde på kjøkkenet som var begynt å gråte.

Til tross for den lokale biskop tok avstand fra affæren, begynte det å strømme pilgrim�er til deres hjem. Sammen med sin arbeidsløse mann ordnet de med besøkstider, og tok opp kollekt «for å kunne kjøpe blomster og lys til madonnaen». Men da oppdaget nabogutten svindelen. Nå risikerer de to fengselsstraff på mellom seks måneder og tre år p. g. a. sitt bedrageri.

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Vietnamesisk pastoralsenster i Norge

Av Rolf K. Bowiiz

Båtfolket — de vietnamesiske flyktningene som ble plukket opp fra båter i Sørkina-havet — har for en stor dels vedkommende etterhvert etablert seg i Norge. For tiden er det omkring 2000 av dem, og muligheten til at flere skal komme til er store. Regjeringen har sagt seg villig til å la til sammen 3000 vietnamesiske flyktninger komme til Norge. Det pålegger det norske samfunn store forpliktelser å ta mot en såpass stor skare, men hittil har det ikke vært noen vesentlige problemer med å løse oppgaven. . . . .

En stor del — omkring 25 pst. — av flyktningene er katolikker. For den katolske kirke i Norge har det vært naturlig å la arbeidet med flyktningene gå gjennom organisasjonen Caritas.

Pastor Harald Taxt, leder av Caritas i Norge — har på flere måter lagt forholdene tilrette for at flyktningene også skal få sitt religiøse behov dekket. I høst fikk man til et samarbeide mellom Caritas og St. Joseph-søstrene, og resultatet av dette samarbeidet er at vi har fått opprettet et vietnamesisk senter på Snarøya ved Oslo. Det er søstrenes praktfulle vila i Førstveien som er tatt i bruk til formålet, og foreløpig er fire vietnamesere tilknyttet senteret. To av dem er prester, de to andre fortsetter sin utdanning, som ble påbegynt i Vietnam.

Vinh Le Thien (Andreas) og Hoang Vinh er studenter og kom til Norge i august 1979. For tiden leser de to norsk og engelsk. Filosofien ble de ferdige med i Vietnam, og når kunnskapene i norsk og engelsk er tilfredsstillende, er det meningen å sende dem utenlands for teologiske studier. Hvor det blir, er ennå ikke avgjort.

Pastor Jaques Tho (Nguyen Van Tho) ble ordinert som prest allerede i Vietnam, og kom til Norge julen 1978. Han er derfor den som har vært lengst her i landet.

Den foreløpig sist ankomne er Nguyen Ngoc Chieu, som ble presteviet i sommer. Han kom hit til landet i februar i år.

I tillegg til disse fire, er det meningen å få hit nok en prest som for tiden befinner seg i Singapore. Forhåpentligvis kan han komme hit allerede før jul, og bidra til å forsterke det vietnamesiske geistlige innslaget i Norge.

— Vi som er prester kom opprin-

nelig til Frankrike som flyktninger, men de to unge ble plukket opp av norske båter i Sør-Kina-havet, forteller pastor Tho. Også pastor Tran Chanh Thanh som nu befinner seg i Singapore, ble tatt opp av en norsk båt.

— Hvordan ble det vietnamesiske pastoralsenteret realisert?

— Idéen kom fra pastor Taxt i begynnelsen av dette året. Da var jeg allerede tilsatt som stiftskapellan i Oslo Katolske Bispedømme, med ansvar for virksomheten blant flyktningene i Oslo-området, Kristiansand, Stavanger og Bergen, sier pastor Tho, som ellers forteller at de har fått bruke stedet på Snarøya i foreløpig to år.

— Eiendommen her ute er jo praktfull, og vi håper at dette senteret skal bli en suksess. Vi har egentlig plass til åtte, men det er vel tvilsomt om vi noengang blir så mange.

— Hvor langt er studentene kommet i sine studier?

— De ble ferdige med filosofien i Vietnam, og leser nå engelsk og norsk. Vi hadde opprinnelig planer om å la dem også studere teologi i Norge, men det viser seg at de bør sendes til utlandet for dette. Vi vet ikke sikkert hvor de blir sendt, men vi antar det blir London eller Roma.

De fire som utgjør medlemmene av det vietnamesiske pastoralsenter på Snarøya. Fra venstre: Vinh Le Thien, Nguyen Van Tho, Hoang Vinh og Nguyen Ngoc Chieu.

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Pf. 11 220 - Fredrikstad

— Hvordan trives de i Norge?

— Svært godt, til tross for at klimaet er nokså uvant. Den første vinteren jeg var her — vinteren 78/79 — synes jeg var svært kald. Men sist vinter var slett ikke så verst. Jeg tror det går bra med oss og med de øvrige flyktningene fra Vietnam som er kommet til Norge. Alle har ihvertfall tilstrekkelig med varme klær, så ingen skulle behøve fryse.

— Det er omkring 500 katolikker blant flyktningene. Hvilken religion har de øvrige?

— De fleste er buddister. Men noen få er konfusianister eller tilhører andre trossamfunn. Jeg vil tro at nesten 75 pst. er buddhister, mens nesten 25 pst. er katolikker. Da blir det ikke så mange igjen til de andre religionene, sier pastor Tho, som ellers forteller at de alle fire stortrives på Snarøya.

— Naturen er så vakker her ute. Vi har flere ekorn i trærne som vi forsøker å mate.

Når det gjelder vårt eget liv, har vi dagene ganske godt besatt med studier, språkundervisning og annet arbeide. Maten har vi en vietnamesisk husmor som sørger for. Hun arbeider her hver dag bortsett fra søndag, og tar seg av både matlagning og renhold.

— Hvilke oppgaver er de vesentligste som prest for vietnameserne i Norge?

— Jeg forsøker å drive vanlig sjelesorg i tillegg til det arbeidet som de forskjellige menigheter gjør. Blant annet drar jeg på besøk til Kristiansand, Stavanger og Bergen, og leser messen der. Forøvrig håper jeg å kunne komme igang med en liten stensil på vietnamesisk som kan sendes de katolske flyktningene og andre interesserte. Hva som siden kan komme i stand får tiden vise. Foreløpig forsøker vi å fungere blant flyktningene i det norske samfunnet og hjelpe til der det trengs, sier pastor Tho.

Meir om alkohol og katolisisme

I St. Olav nr. 15 i år har C.S.s.R. ein artikkel om alkohol og katolisisme. Eg har lenge sakna at nokon ville ta opp dette viktige emnet i vår heimlege katolske andedam. Kyrkja har vore merkelig tagal når det gjeld alkoholproblemet i den vestlege verda; ja, i den austlege og for den delen.

Det er inntrykket mitt at dette er ei varm potet for prestane og biskopane, og i dei få tilfella eg kjenner til der ein eller annan har freista å ta opp dette, så har denne vore nøydd til å pakka meininga si inn i mykje bomull. Dette gjeld og C.S.s.R.

Elles skal han ha takk for at han tok opp dette emnet i bladet, og då eg særleg i den seinare tida har arbeidd ein del med nett dette, meiner eg å ha eit visst kjennskap til alkoholproblemet.

C.S.s.R. hevdar at kyrkja ikkje har hatt nokon offisiell haldning til alkoholproblemet. Dette tykkjer eg er ganske fantastisk. Det er snart 2000 år sidan ho vart grunnlagd, og det ville snart vera på tide at kyrkja klargjorde kor ho står? Eg har ein stygg mistanke om at det er av de kyrkja har tyngdepunktet sitt i dei såkalla vinlanda.

C.S.s.R. skriv: «Nå skal man ikke inn i et pietistisk menneskefientlig syn, hvor allting skal være forbudt..» osv. Til dette har eg ein del kommentarar: Eitt er sikkert: dersom alkohol og tobakk hadde vore av ny dato, hadde det med ein gong vorte forbode. Då det for nokre år sidan synte seg at DDT førte med seg store skadeverknader, vart det med ein gong forbode. Når smittsame bakteriar som trugar folkehelsa vert oppdaga, vert det med ein gong snakk om forbod mot å koma i kontakt med smit-

tekjelda. Like eins då dei såkalla rullebretta kom på marknaden. Skadane vart større enn all moroa dei førte med seg. Difor vart dei forbodne i utsal. Det vert og ført ein intens kamp mot å få folk til å slutta å røykja, og C.S.s.R. veit sikkert kvifor.

Dersom det ein dag kom ei gift som heiter lohokla, og som det synte seg kvart år øydela 2000 heimar, var årsak til 60 % alle bilulukkene, og at dersom ein fyrst kom i jarnkloa åt lohokla, var det mykje mødesamt å koma ut att, kva då? Ville styresmaktene då nedleggja forbod mot bruk av denne gifta?

Dersom ein les ordet lohokla baklengs, vil ein få ordet alkohol. Jamen, vert det sagt, om nokre få misbrukar alkohol, skal då ikkje me andre få ha halvliteren og drammen vår i fred? Desse misbrukarane og alkoholistane får heller sosialvesenete ta seg av. Og lat så me andre få vera i fred!

I dei siste 25 åra har det gått føre seg ei viss liberalisering av alkoholsalet. Fleire byar har fått «pol» og øl i butikkane. For 25 år sidan var det sagt fra seriøst hald, at berre folk fekk lett tilgjenge til alkohol, at det vart ein del av daglegvarehandelen, at folk fekk for vane å sjå alkohol dagleg, då ville alkoholen verta avmystifisert, folk ville drikkja mindre, og alkoholproblemet ville gå over i saga. Trudde dei den gongen. Ungdomen måtte lærast opp til «fornuftig» bruk av alkohol, kort sagt, drikkja med måte.

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

Kva vart så resultatet? Jau, i staden vart alkoholbruken for kvar innbyggjar dobla, OG ALKOHOLSKADANE VART FIRDOBLA.

Eg vil ikkje koma med tal i denne omgangen, men kor mange heimar har ikkje vort oppløyste, kor mange liv har ikkje gått tapt, kor mange skadar og sjukdomar skuldast ikkje alkohol? Dessutan: I fleire ungdomsmiljø har ølfylla teke heilt overhand? I dei største byane i Noreg kan ein omtrent vassa over skoa i flaskeskår.

Jamen, seier folk, kva med måtehald? Lyt ein ikkje skilja mellom bruk og misbruk? Dete argumentet høyrer ein aldri, heller ikkje frå katolsk hald, når det gjeld narkotika. Der er nemleg all bruk misbruk.

Difor har no reaksjonen sett inn, og det går opp for stadig fleire at liberaliseringslina ikkje var så bra likevel. Men kva skjedde då styresmakterne med statssekretær Nyhus i spissen ville gjera noko med dette, og mellom anna kom med framlegg om utvatning av pilsen? Jau, me fekk ein bajassorganisasjon av annan og tredje sortering, med og små babyar, og til og med kjæledyr som hundar og kattar.

Kyrkja vår har forbod mot skilsmål, prevensjon og abort. Dessutan vil ho ha forbod mot pornografi. Alt dette er vel og bra. Det vert tala om vern av ufødd liv og vern av menneskeverdet. Eg er så samd, så samd. Men den som ikkje meiner at alkoholen er et like stort trugsmål mot menneskelivet må vera blind to gonger. Tenk på alle abortane og oppløyste ekteskap som følgjer alkoholbruken.

I Noreg har me ein etter måten streng alkohollov. Difor ligg me langt nede på statistikken i verdssammenheng når det gjeld alkoholbruk pr. innbyggjar, ja faktisk på 30. plass. Øvst på statistikken kjem land som Frankrike, Canada, Polen, Spania, Irland og Storbritannia. Blant norderlanda kjem Danmark på fyrste plass. Dessutan, i dei byane der det korkje

er «pol» eller ølsal over disk, er talet på drukkenskapsarrestantar og brotsverk gjort i fylla omlag det halve av det dei har i dei byane der det både er butikksal av øl og polutsal.

Og kva er så måtehald? Eg har enno ikkje sett nokon som har kunne gjeva ei oppskrift på kva som er måtehald. Kor går grensa mellom måtehald/ikkje måtehald? Alle eg har diskutert dette med, har valt å teia still når dei fekk dette spørsmålet. Dessutan, mang ein alkoholikar byrja i det små, og mang ein måteheldar enda som alkoholvrak. Men vart nokon alkoholist av å vera totalfråhalden? Ikkje ein!

Jävel, men kva då med opplysning? Jaudå, opplysning er viktig. Men det har synt seg at dersom han ikkje vert følgt opp av konkrete tiltak, har han lita eller inga verd.

Når det gjeld Bibelen, må det snart verta slutt på å argumentera ut frå bryllapet i Kanaan. Paulus hevdar at ein ikkje skal drikkja seg drukken på vin, men verta fylt av anden. I lastekatalogen sin i romarbrevet vert og drukkenskap nemnt. Ei av dygdene til døyparen Johannes var at han ikkje drakk vin og sterk drykk.

Fleire vil hevda at Bibelen ikkje krev totalt fråhald. Neivel, men han krev heller ikkje alkoholbruk. I ordspråka åt Salomo står det mellom anna å lea: «Sjå ikkje til vinen koss han braglar i glaset. Han er sleip som ein slange, og snart bit han som ein hoggorm».

Lat meg til slutt få ønskja at kyrkja vår ikke kjem på etterskot, som det diverre har vist seg at ho har gjort tidlegare i saga og under andre høve.

Sverre Wetteland

Pave Johannes Paul II

KATEKESE

St. Olav Forlag

Nå til salg i St. Olav Bokhandel, Akersveien 5

Pris 24 kr.

GUDSTJENESTER I HELGENE	Dialog messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i> Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lord.: 19.00 sønd.: 9.30 (eng) 19.00	— 11.00 —
<i>St. Hallvard kirke</i> , Frans'kanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 21 23 55	9.00	11.00
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , lord.: 18.30 Tyholmen, tlf. 22 209 sønd.: 8.00		11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , lord.: 19.00 Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10 sønd.: 8.30		11.00
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien sønd.: 9.30		
<i>Florida kapell</i> , Nygaardsgt. 124	19.00	
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , lord.: 13.00 Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19 sønd.: 8.30		10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	9.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , lord.: 18.00 Torvgt. 113, tlf. 23 751 sønd.: 8.30		11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195		11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381	9.00	11.00
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lord.: 18.00 sønd.: 8.30	11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , lord.: 18.00 Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550 sønd.: 8.30		10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	9.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	17.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	lord.: 18.00	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	19.00	10.45
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69	9.15	10.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , lord.: 17.00 Dronningens gt. 8, tlf. 25 534 sønd.: 8.30		11.00
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		11.00
VOSS: <i>St. Olavs kapell</i> Finne, tlf. 12 510		Efter avtale
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	9.00	11.00
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		11.00
MOLDE: <i>St. Sanniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , lord.: 17.00 Norvesund, tlf. 37 558 sønd.: 8.30		11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Stor- gt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lord.: 18.00 sønd.: 8.00	11.00 —
<i>St. Elisabethstrene</i> , Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.: 8.00	
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447	19.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sanniva kirke</i> , lord.: 15.00 Skolegt. 4, tlf. 61 501 sønd.: 8.30		10.30
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Hårekgst. 82		18.30
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		Efter avtale

Vatikanradioens sendinger på
Norsk/dansk høres hver mandag
kl. 20.15 norsk tid.

BAYERNS LUTHERSKE KIRKE: FÆRRE MELDER SEG UT, FLERE MELDER SEG INN

Den lutherske kirke i Bayern kunne i 1979 notere en markant tilbakegang i utmeldelser av kirken i forhold til tidligere år. Det er også betydelig flere som melder seg inn, selv om nettotapet fremdeles fortsetter. Bayern har nå 2,5 mill. protestanter.

ØKT INTERESSE FOR DET PROTESTANTISKE PRESTESTUDIUM I ROMANIA

Den reformerte kirke i Romania melder om tiltagende interesse for de 15 til 20 studieplasser som tilbys hvert år ved det protestantiske teologiske institutt i Cluj i Romania. Antall søkere er nå oppe i 70, og bare en brøkdel kan altså opptas.

DE ØKUMENISKE ASPEKTER VED PAVEBESØKET TIL ENGLAND VIKTIGE

Paven skal besøke England i 1982, men allerede nå er det klart at hans program under reisen vil bli sterkt økumenisk preget.

Pave Johannes Paul II skal naturligvis besøke katolikkene i England, Wales og Skottland, som utgjør 8,3 til 15 % av befolkningen i de ulike områder, men kommer til å legge opp reisen som en «økumenisk pilegrimsreise».

Erkebiskop Runcie har invitert paven til et besøk i Canterbury under oppholdet. Runcie traff paven også i Ghana i mai i år.

Foreløpig er det bare noen små evangeliske grupper, samt Ian Paisleys tilhengere, som fullstendig motsetter seg at en pave for første gang i historien skal betre engelsk jord.

NYE BIBLER BLIR RASKT SOLGT I UNGARN

Det ungarske bibelråd har nå begynt trykningen av annet opplag av den nye ungarske oversettelse av det nye testamente. 20.000 eksemplarer blir nå trykket opp. Førsteutgaven kom ut i 1977, og de 10.000 eksemplarene ble raskt utsolgt.

NYTT KIRKELIG LIV I KINAS SHANXI-PROVINS

Stadige små lokale meldinger har i den senere tid bekreftet det alminnelige inntrykk av større religiøs frihet i Folkerepublikken Kina. En av de siste kommer fra Taitung i Shanxi-provinsen, der de kristne har kunnet samles igjen siden mai 1980.

Det kirkelige liv ledes av tre brødre. Til den daglige bibellesning på morgenen deltar 40 personer; om kvelden rundt 90. Menigheten disponerer over 20-30 bibler som de har fått tilsendt fra det katolske sentrum i Shanghai.

RELIGIØS VEKKELSE I ARGENTINA

Hovedpresten i katedralen i Argentinas hovedstad Buenos Aires, D. Keegan har i et intervju med en spansk avis forklart at Argentinas kirke står på folkets side. Særlig ungdommen slutter nå sterkere opp om kristendommen.

KARDINAL SIN I MANILA MOT VOLDEN I FILIPPINENE

Manilas erkebiskop og lederen for den filippinske bispekonferanse, kardinal Sin, har nylig erklært at han beklager at man forsøker å skyve skylden for de mange bombeattentater i hovedstaden i høst over på opposisjonslederen Benigno Aquino. Benigno, som ble løslatt etter mange års politisk begrunnet fengsling i vår, har gått inn for at president Marcos tar kontakt med opposisjonen, opphever unntakstilstanden som nå har vart i syv år, trer tilbake og utskriver frie valg.

Kardinal Sin uttalte at kirken støttet Aquinos anbefalinger. Samtidig erklærte kardinalen at han nok kan forstå den voksende geriljas motiver, men ikke kan støtte dens metoder.

For ikke å vekke det inntrykk at

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi
Tlf. 13 056
FREDRIKSTAD

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

kirken står på regimets side, mente kardinalen at hans oppgave ikke kunne være å formane filippinerne til ro og disiplin.

LUTHERANERNE I DDR VIL HA «ÆRLIGERE INFORMASJONS-POLITIKK»

Sammenslutningen av de evangeliske kirker i DDR påpekte på sin synode i Leipzig nylig behovet for en «ærligere informasjonspolitikk», både fra statlig hold og fra kirkelig hold.

Mediene i DDR er ofte «så ensidige» at man får inntrykk av at mer forties enn fortelles mange ganger.

Det beklages samtidig at antall tilatelser til besøk i Vest-Tyskland på kirkelige møter, er så lavt.

PAVEN STØTTER SIGØYNERNES RETTIGHETER

Paven erklærte nylig at man i øst og vest må skjerpe seg for å få slutt på marginaliseringen av sigøynerne.

Nå er ADVENTSKALENDERNE kommet, mange forskjellige motiver, kr. 20,—.

Følgende kalendere og almanakker for 1981 er kommet inn:

Wiechmann Kunstkalender	kr. 69,—
Beuroner Kunstkalender	» 95,—
Bongers Ikonkalender	» 108,—
Possev Ikonkalender	» 108,—
Orgelkalenderen	» 90,—
Madonnakalenderen	» 30,—
Hummelkalenderen	» 29,50
Pauluskalender — Calendrier St. Paul	» 37,80
Mon Agenda	» 26,50

NYE BØKER:

- Vera Henriksen: Kongespeil, kr. 125,— ib.
Sven Kærup Bjørneboe: Alt håp til rebellene — Bernanos, kr. 89,—, hft.
Odd Abrahamsen: Innlevelser, kr. 54,—.
Brøder Laurentius — Å venne seg til å leve nær Gud, kr. 30,—, ib.
Vera Molland: Helg og Høitid i hjemmet, kr. 59,—, ib.
Vera Molland: Årets rytme, kr. 135,—, ib.
Fing ave til konfirmantene:
Det Nye Testamente med fargebilder, kr. 69,—, ib.
Macaulay: Katedralen bygges, kr. 58,—, ib.

TORS DAG HOLDER VI ÅPENT FRA KL. 9 — 18.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S
Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.
Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.
Torsdag 9—18.

Sigøynerne har rett til å beholde sin nasjonale egenart og utvikle den videre, sa paven i anledning av den internasjonale sigøynerkongress som ble avholdt i Rom i september.

HYRDEBREV I MOZAMBIQUE IRAKSKE BISKOPER BESØKER PAVEN

Åtte irakske biskoper, anført av den kaldeisk-katolske patriark av Babylon, Paul II Cheiko (Bagdad) besøkte paven tidlig i oktober. Enkeltheter fra den uvanlig lange audiensen ble ikke bekjentgjort. Paven hadde allerede ved en tidligere anledning tatt avstand fra stridighetene mellom Iran og Irak.

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

**Leverandør til de fleste
katolske institusjoner
i Norge**

Ved bestilling av olje:

02-19-12 00 - Service 02-19 12 20

LAVT KIRKEBESØK I CUBA, MEN ØKENDE RELIGIØS INTERESSE MERKBAR

I Habana går bare 2 % av befolkningen til messe. En hovedgrunn er at de er redd for de sosiale konsekvenser religiøs aktivitet får i Cuba. Men også før Fidel Castros makt- overtagelse var messebesøket i hovedstaden lavt: Bare 7 % pr. søndag.

Dengang stod 800 prester og 2000 søstre til de 5 millioner cubaneres disposisjon. dag har landet 10 mill. innbyggere, men bare 215 prester og 200 nonner.

En stor del av geistligheten flyktet eller ble fordrevet etter revolusjonen, og de kirkelige institusjoner er overlatt til til staten. Dermed ble oftest de utenlandske søstre som drev disse institusjoner trukket ut av landet. Prestemangelen som oppstod etter Castros kirkeforfølgelse 1960-61 har ennå ikke latt seg rette på. Idag har landet 60 prestestuderende.

Kirkebesøket, som var dårlig allerede på femti-tallet, har gått ytterligere tilbake. I 1957 var 90 % av alle kubanere døpte, nå er det neppe mer enn 35 til 40 % som er døpt.

Likevel rapporterer de få utenlandske misjonærer som fremdeles får arbeide i landet — det dreier seg om kanadiske maryknoll-misjonærer — at den religiøse interesse er levende, og tiltagende i landet.

KINESISK UNGDOM SPØR ETTER LIVETS MENING

Spørsmålet om livets mening later til å oppta unge kinesere i stigende grad, i alle fall hvis vi skal stole på kommunist-tidsskriftet «Kinas Ungdom» i Peking. For en tid siden ble det offentliggjort et leserbrev der en ung kvinnelig arbeider i Peking, som dreier seg om hvordan hennes liv mer og mer mistet sin mening. Brevet ble offentliggjort i mai-utgaven, og tidskriftet meldte i september at det etterpå hadde kommet inn 40.000 nye brev om samme tema.

Også i andre aviser er dette spørsmål dukket opp; f. eks. i fagforeningsavisen, i tallrike lokalaviser og i

«Folkets Dagblad», som kalte spørsmålet det viktigste ideologiske problem blant dagens kinesiske ungdom.

SPANIAS KOMMUNISTPARTI ROSER POLENS KIRE

Sjefsideologen i Spanias eurokommunistiske kommunistparti, Manuel Azcarate, uttalte på en pressekonferanse sin fulle tilfredshet med den rolle som Polens katolske kirke spilte under streikene der i august.

Den har stor makt, sa han, og den ble brukt til å unngå de konsekvenser som streikeaksjonene i verste fall kunne pådratt det polske folk, og dermed ble de polske arbeideres krav om frie fagforeninger politisk mulig.

HYRDEBREV I ROMANIA

Nylig er to hyrdebrev fra den katolske biskop av Alba-Iulia i Romania blitt kjent i vesten. Biskop Antal Jakab og hans forgjenger Aron Marton gir oss i de to hyrdebrevene et godt innblikk i den trengte situasjon kirken befinner seg i i Romania.

Den avgående biskop Marton påpekte i det første hyrdebrevet de kristnes forpliktelse til å gi akt på menneskerettighetene og på menneskets verdighet. «Den kristne skal betrakte sine medbrødre som Guds barn, også når de taler et annet språk eller arbeider mot andre mål», skrev han. Disse almengyldige kristelige grunnsetninger har også en annen, lett kamuflert adressat, nemlig det kommunistiske regime, som forsøker å assimilere de ungarske katolikker og de tysktalende i Banat-regionen i det rumenske folk, istedet for å respektere deres kultur og språk.

Den eldre generasjon har opplevd å sanne at den som tar avstand fra Gud, ofte også glemmer alminnelig medmenneskelighet, tilføyde biskopen. «Den unge generasjon er i en alvorligere situasjon; den har ingen egne erfaringer med troen, og har ikke hatt særlig anledning til å gjøre seg kjent med den kristne tro og gjernin», tilføyde den 84-årige biskopen, og hentydet dermed til de miserable betingelser trosundervisningen har i landet.

Den nyutnevnte 71-årige biskop Jakab var mer konkret i sit hyrdebrev.

Først uttrykker han sin tilfredshet med at ca. 50 av de katolske kirker som ble rasert ved jordskjelvet i 1977 nå er blitt renoveret. Men dessverre må han beklage at den vakreste og viktigste kirken av dem alle, katedralen i Alba Iulia, fremdeles er sterkt beskadiget. Han beklaget likeså at presteseminaret i byen heller ikke hadde fått den nødvendige restaurering, og de troendes kollekter strekker bare til det aller nødvendigste, skriver han.

Romania har ca. 1,2 millioner katolikker, de fleste ungarere og banat-tyskere. Den ortodokse kirke er den viktigste og største kirke i landet. Den rumenske unerte katolske kirke ble i 1948 oppløst av kommunistene, og de troende «overført» til den ortodokse kirke. Et ukjent, men lite antall ru-

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen *o/s*
Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05
Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse
Ordner alt

Egen parkeringsplass

mensk-unerte holder fast ved sin katolske tilhørighet i all hemmelighet.

Dene katolske kirke spiller en betydelig rolle for minoritetene i Romania, ettersom det bare er i den katolske liturgi at minoritetsspråkene tiltales brukt.

Begge biskopene i Alba Iulia har en fortid fra rumenske fengsler. Den avgåtte biskop Marton ble fengslet i 1949, og løslatt seks år senere. Men da ble han holdt i husarrest helt til 1968. Først i 1970 fikk han besøke Rom.

Biskop Jakab har tilbragt 14 år av sitt liv i kommunistiske fengsler.

Biskop Marton avgikk ved døden sent i september. Dermed har Romania bare en katolsk biskop i normal virksomhet igjen, nemlig etterfølgeren Antal Jakab.

VANSKELIGERE FOR MISJONÆRER I IRAN

Iran har innført strengere lover som vanskeliggjør utenlandske misjonærs innreise og virksomhet i landet. Misjonærer som vil arbeide som religionslærere, lærere eller leger må lang tid i forveien søke religionsdepartementet om spesialtillatelse.

FÆRRE AMERIKANSKE KATOLSKE MISJONÆRER

Antall katolske misjonærer fra USA er gått kraftig tilbake de siste tolv år. I 1968 arbeidet 9.655 amerikanere i misjonen; nå er det bare 6.393.

KINAS KATOLSKE KIRKE VIL VÆRE UAVHENGIG

Den katolske kirke i Kina, som nå opplever en viss blomstring etter at mange antireligiøse restriksjoner er blitt opphevet, akter å forbli en nasjonal kirke. Det kom en gruppe nasjonale og patriotiske katolikker i provinsen Jilin frem til nylig, iflg. den regjeringsstyrte radiostasjon i Zhangzhun.

På regionalkonferansen i Jilin i september ble det erklært at man aktet å motsette seg «alle former av innblanding, kontroll og infiltrasjon av den kinesiske katolisisme fra utenlandske kirkers og makters side».

Det er den regjeringsvennlige såkalte patriotiske katolske kirke som dominerer kirkebildet i Kina.

Kirkerettslig sett er denne kirken skismatisk, og med ulovlige bispeveielser. Det er vanskelig å anslå hvor mange av Kinas katolikker som støtter opp om den patriotiske kirke, men rapporter fra Manchuria og Shanghai gir en pekepinn om en betydelig uvilje mot de «patriotiske» katolikker.

MODER TERESA I NEPAL

Moder Teresa får snart et hus tildelt til sine søstre som arbeider blant de fattige og døende ved hindu-helligdommen Pashtupatinah i Nepal, har landets dronning Aishwarya lovet.

Moder Teresa besøkte Nepal i september. Moder Teresas «Missionaries of Charity» er en av de meget få kristne grupper som får virke i landet.

IRLANDS KARDINAL KREVER FENGSELSREFORM I NORD-IRLAND

Kardinal Tomas O'Fiaich av Armagh har sammen med biskop Edward Daly av Derry krevd en almen fengselsreform i Nord-Irland.

Fem møter med Nord-Irland-ministeren Humphrey Atkins hadde ikke ført til tegn til forandring av den «forferdelige situasjonen». Arsaken til den akutte uro i det nord-irske fengselsvesen er ak-

sjoner som IRA-mistenkte i Maze og i Armagh det siste året har gjennomført mot kledselsforskriftene.

VATIKANETS MEGLING MELLOM ARGENTINA OG CHILE SNART AVSLUTTET?

Kurie kardinal Antonio Saumore, som leder Vatikanets megling i grensetvisten om tre øyere mellom Chile og Argentina, har nylig rapportert til paven om forhandlingene. Selv om de offisielle kanaler fremdeles tier om meglingen, er man i diplomatiske kretser overbevist om at meglingen vil bli fort frem til en positiv avslutning innen årsskiftet.

LEFEBVRE GRUNNLEGGER TRADISJONALIST-UNIVERSITET I PARIS

Den rebelske franske erkebiskop Marcel Lefebvre, som i 1977 ble suspendert av paven p. g. a. sin motstand mot det annet Vatikankonsils beslutninger og mot paven, akter å åpne et tradisjonalistisk universitet i Paris i oktober.

Universitetet vil få rundt tyve professorer, og skal tilby undervisning i filosofi og klassiske og moderne språk.

Julegavesalg på St. Sunniva skole

Akersveien 4

Fredag 28/11 kl. 10 — 18

Lørdag 29/11 kl. 11 — 18

Søndag 30/11 kl. 13 — 17.30

- Kafeteriaen åpner kl. 12.00 Søndag. Her selges nydelige hjemmebakte kaker.
- Her er det virkelig fine gaver å få kjøpt: Flotte håndarbeider — Julepynt m. m.
- Stort lotteri — Kakelotteri — Tombola — Åresalg.

VELKOMMEN!

KIRKERADS-UTVALG KRITISK TIL NATURVERN-UTREDNING

OSLO (kit): Kirkerådets utvalg for samfunnsetikk mener utredningen «Naturvern i Norge» er svært nyttig, men savner likevel vilje til å trekke klare konsekvenser. Utvalget finner det blant annet forbløffende at Hansen-utredningen i så liten grad går inn på sammenhengen mellom industri og naturvern. Dette går fram av en høringsuttalelse som Sosial-etisk utvalg under Kirkerådet har kommet til nylig.

Utvalget mener NOU 1980:23 er et grundig og positivt dokument om en av da viktigste samfunnsoppgavene i tiden framover. Særlig finner man det positivt at utredningen legger et skikkelig økologisk fundament for naturvernarbeidet. Utvalget minner om at økologisk tankegang setter det som sentrale mål å opprettholde og utvikle økosystemene. Bare innenfor denne rammen får bevaring av enkeltteksemplarer, arter, enkeltbiotoper og estetisk verneverdige områder mening, mener Kirkeråds-utvalget.

På denne bakgrunn finner man det forbløffende at utredningen «så lett faller tilbake til en gammel sektor-tenkning der arter, eksemplarer, områder, arealer osv. blir det sentrale».

Sosial-etisk utvalg synes det er forbløffende at Hansen-utredningen i så liten grad går inn på sammenhengen mellom industri og naturvern. Mens dette behandles på én side i utredningen, får mindre betydningsfulle em-

ner langt større plass, mener utvalget. «Det er jo nettopp industrien med den tilhørende teknologi og kunnskapsutvikling som utgjør kjernen i vår moderne livsform, og som derfor driver fram de teknisk-økonomiske systemer som truer balansen i økosystemet», heter det i uttalelsen.

Sett fra et kristent samfunns-etisk perspektiv, mener utvalget mange vil si at hensynet til kommende generasjoner, og til Guds skaperverk, må føre til mer drastiske endringer enn det Hansen-utredningen tydeligvis kan tenke seg. «Naturvernet har neppe nådd sitt mål før sentrale trekk ved selve vår livsform er endret. Forvaltningen av natur bør skje til Skaperens ære og helhetens beste. Det er ennå et stykke igjen dit», heter det i høringsuttalelsen fra Kirkerådets utvalg for samfunnsetikk.

KIRKELIG KOMITE VIL VITE MER OM FORHÅNDSLAGRING

OSLO (kit): Mellomkirkelig Råds komite for internasjonale spørsmål mener det til nå har vært små muligheter for en sakssvarende politisk og etisk debatt om forhåndslagringen av tyngre amerikansk utstyr i Norge.

Til nå har det vært gitt for lite informasjon om denne saken, mener komiteen, som var samlet til sitt halvårlige møte i Oslo 3. oktober.

I en uttalelse til utenriksminister Knut Frydenlund oppfordret komiteen Regjeringen til å gjøre sitt til at høstens Madrid-møte om sikkerhet og samarbeid i Europa blir et virkelig bidrag til avspenningen.

I uttalelsen om forhåndslagring sier komiteen at det er viktig for norsk sikkerhetspolitikk å sikre lavspennin-

gen i nord-områdene også i framtiden. «Forhåndslagringssplanene reiser etter komiteens mening flere spørsmål som må besvares før en kan ta stilling til om de aktuelle tiltak er forenlige med målet om lavt spenningsnivå», heter det i uttalelsen fra komiteen, som legger til at den fortsatt vil følge lagringssaken nøye.

uttalelsen om den kommende oppfølgingskonferansen om Helsinki-erklæringen, i Madrid i november, oppfordrer komiteen Regjeringen til å tillegge konferansen den største betydning. Regjeringen bør arbeide for en nedrustningskonferanse i Europa, og bidra til at tillitskapende tiltak på det militære område styrkes og utvides.

Videre bør Madrid-konferansen ta opp sammenhengen mellom nedrustning og rettferdig fordeling av jordens ressurser. Komiteen ber Regjeringen kalle sammen representanter for kirker, organisasjoner og fredsforskningsinstitusjoner for drøftelse før Madrid-møtet. Og det anbefales at en eller flere fra disse grupper får delta som observatører eller rådgivere i kortere eller lengre tid under konferansen.

Komiteen for internasjonale spørsmål under Mellomkirkelig Råd sendte også telegrammer til de sør-afrikanske myndighetene i Namibia, og til den sør-afrikanske utenriksministeren, der de ba om nærmere opplysninger om syv namibiere som har vært arrestert siden august. Det var Amnesty International som hadde oppfordret til dette. Alle de syv har tilknytning til de lutherske kirkene i Namibia, og er motstandere av fortsatt sør-afrikansk styret i landet.

St. Olav Bokhandel
har et stort utvalg i
utenlandsk katolsk litteratur.

Caritas støtter medmennesker.
Støtter du Caritas?
Giro: 2020881

ST. OLAV
Katolsk tidsskrift for
religion og kultur

Medarbeidere:

Svend Aage Rasmussen,
ansv.

Claes Tande
Aage Hauken, O.P.
Ester Mikalsen
Marit Flagestad

Redaksjonens adresse:

Akersveien 5, Oslo 1.
Redaktøren treffes best tors-
dager kl. 9—10, tlf. 20 27 35
(privat 032/53 373).

Ekspedisjon:

Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller
gjennom postkontorene).
Kr. 85,— pr. år.
For halvår kr. 45,—.
Utlandet utenfor Skandinavia
kr. 100,— pr. år.
Annonser 10 dager før
utgivelsesdagen.
24 numre årlig.
Postgiro 20 46 480